

Poruchy pozornosti
a aktivity
(specifické poruchy chování)

PhDr. Jarmila Burešová

Specifické poruchy chování

Podkladem obtíží jsou poruchy aktivity a pozornosti. Příčinou je nedozrálost kognitivních center mozku, dochází k narušení neurochemických spojů, které mají zajišťovat předávání informací mezi mozkovými buňkami.

Etiologie:

- často genetického původu (cca 75%)
- pre, peri nebo postnatální poškození
- kombinace příčin

Rozlišujeme:

Poruchy pozornosti s hyperaktivitou

(ADHD - Attention Deficit Hyperactivity Disorder)

Poruchy pozornosti

(ADD - Attention Deficit Disorder)

ADD + hypoaktivita – méně často

Charakteristické znaky (ne všechny u každého):

- Obtíže v soustředění pozornosti
- Poruchy aktivity (hyper nebo hypoaktivita)
- Impulzivnost
- Obtíže s koordinací, neobratnost, nešikovnost
- Problémy s krátkodobou pamětí, zvl.pro slyšené
- Specifické rysy chování (zvl. u ADHD)
- Poruchy spánku, problémy s jídlem
- Problémy s učením

Poruchy pozornosti (bez hyperaktivity)

Dítě s poruchami pozornosti

- pozornost soustředí krátkodobě,
- je snadno vyrušitelné, nebo se obtížně zaměřuje na jednu věc (někdy oba problémy),
- bývá zvýšeně unavitelné psychickou zátěží.

Poruchy pozornosti

Možné obtíže:

- ve škole nezačne pracovat včas s ostatními
- přeruší nebo nedokončí činnost
- nezachytí pokyn, instrukci
- dělá něco jiného, „popleta“

V kombinaci s hypoaktivitou navíc:

- pracuje velmi pomalu
- často působí jako méně nadané dítě

Poruchy pozornosti

Vhodná opatření:

- před zadáváním pokynů si zajistíme pozornost
- ověříme si pochopení instrukce
- dítě sledujeme, „probudíme“ při přerušení činnosti nebo zachráníme v nebezpečné situaci
- kamarád – „patron“
- pozor na bezpečnost – neobratný a nepozorný!

Poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Dítě s ADHD

- pozornost na jeden objekt soustředí krátce
- je snadno vyrušitelné vnějšími i vnitřními podněty
- reaguje impulzivně
- nedokáže si zorganizovat práci, čas
- je stále v pohybu, neklid se při psychické zátěži a při únavě zvyšuje
- střídá činnosti

Poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Další specifické rysy chování

- nepružnost, obtíž přizpůsobit se změnám
- snížená schopnost vyrovnávat se s neúspěchy
- nerozhodnost
- nízké sebevědomí, necítí se dobře mezi mnoha lidmi
- často problematické způsoby pro získání uznání okolí
- sociální nezralost, často šaškování

Poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Možné obtíže:

- přerušení, opuštění činnosti
- věnování se nežádoucí činnosti
- netrpělivost, nezvládá čekat, až přijde na řadu
- vykřikování, skákání do řeči
- nezachycení instrukce, pokynu
- zrychlenost a s tím spojená nepřesnost
- nebezpečná aktivita (podcenění nebezpečí, chybí představa o následcích)!!!

Poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Vhodná opatření:

- Zajistit si pozornost pro sdělení
- Instrukce zadávat krátké, ověřit si pochopení
- Velmi důležité pokyny dát i písemně
- Dítě sledujeme, vrátíme k žádoucí činnosti, zachráníme v nebezpečné situaci
- Strukturovat čas, činnosti – potřeba řádu
- Střídat činnosti různého typu

Poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Další vhodná opatření:

- Tolerovat stálý mírný neklid, neupozorňovat
- Hledat aktivity, ve kterých bude dítě úspěšné
- Ocenit snahu, zlepšení
- Nespoléhat na „dálkové ovládání“ hlasem
- Ocenit před ostatními, problémy řešit v soukromí
- Hodnotit chování, nikoli dítě

Co by mělo mít dítě s ADHD napsáno na tričku

- Všímej si mě, když jsem hodný
- Jsem nejlepší, jaký v tuto chvíli můžu být

Děkuji za pozornost